

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/54/2025
Identifikačné číslo spisu:	3119014045
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3119014045.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martin Bargela a JUDr. Martina Ľuptáka PhD., MBA na neverejnom zasadnutí konanom 29. októbra 2025 v Bratislave s následným verejným vyhlásením rozsudku, v trestnej veci obvineného C. H. pre zločin znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona k § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní menovaného podanom proti rozsudku Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 8T/10/2019, zo 04. apríla 2024 pod v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/59/2024, z 24. septembra 2024

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo 04. apríla 2024 pod sp. zn. 8T/10/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/59/2024, z 24. septembra 2024

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 199 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a § 322 ods.3 Trestného poriadku v neprospech obvineného C. H..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/59/2024, z 24. septembra 2024.

Zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Krajskému súdu v Trenčíne, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku neberie obvineného C. H., nar. XX. S. XXXX v K., do väzby .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „súd prvého stupňa“) pod sp. zn. 8T/10/2024, zo 04. apríla 2024 bol obvinený C. H. uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona k § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že „dňa 19.02.2018 v presne nezistenom čase v popoludňajších hodinách prišiel na osobnom motorovom vozidle do R., kde ku nemu do vozidla nastúpila jeho bývalá priateľka, maloletá A. G., nar. XX.XX.XXXX a spoločne odišli do T. na ulicu J. XXX/XX, kde má obžalovaný prenajatý byt, po tom, ako obaja vošli do bytu, sadli si na gauč, začali sa rozprávať, načo obžalovaný s úmyslom vykonať pohlavný styk s maloletou začal maloletú bozkávať na krku, ona ho odsotila, pretože s tým nesúhlasila, načo ju schmatol za vlasy, hodil ju na gauč, išiel rukou medzi jej nohy, vyzliekol jej rifle a roztrhol jej spodné nohavičky, popri tom po nej kričal, chytil ju za ústa a začal ju oboma rukami dusiť, držal jej nos aj ústa, šticoval ju, ohmatával ju po celom tele, ona sa postavila z gauča a povedala mu, že jej tečie v ústach krv, nechal ju ísť do kúpeľne, aby si vypláchla ústa, tam za ňou prišiel, ona mu povedala, že chce ísť preč, načo ju udrel päťou do hlavy, povedala mu, že potrebuje ísť na toaletu, tam ju pustil a keď vychádzala z toalety, uvidela, že obžalovaný je v obývačke, čo využila, otvorila vchodové dvere a bez topánok a bundy ušla smerom dole po schodisku, kde búchala susedom na dvere.“

Za to bol obvinenému uložený podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd výkon trestu odňatia slobody podmienenečne odložil a určil skúšobnú dobu 4 (štyri) roky za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v tejto skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe probačného dohľadu poškodenú O. Z., nar. XX.XX.XXXX v T., trvale bytom R., K. R. XXX/XX spôsobenú škodu vo výške 477,- Eur.

V adhéznom konaní bola uložená povinnosť nahradiť poškodenú O. Z., nar. XX.XX.XXXX v T., trvale bytom R., K. R. XXX/XX, škodu vo výške 477,- Eur (bolestné).

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na podklade odvolania obvineného a prokurátora rozhodol rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/59/2024, z 24. septembra 2024 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku zrušil v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa celý výrok o treste.

Na podklade § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona účinného od 15. marca 2024 s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona účinného od 15. marca 2024, § 36 písm. d), písm. p) Trestného zákona účinného od 15. marca 2024 a § 39 ods. 1 Trestného zákona účinného od 15. marca 2024 trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona účinného od 15. marca 2024 obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie C. H. zamietlo, pretože nebolo dôvodné.

Proti rozsudku krajského súdu podal odsúdený C. H., prostredníctvom zvolených obhajcov JUDr. Ing. Rudolfa Cádru a Mgr. Pavla Gavoru dovolanie s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„[§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] Z vykonaného dokazovania mal byť skutok spáchaný dňa 19.02.2018, pričom poškodená O. Z. je narodená dňa XX.XX.XXXX, teda cca o jeden mesiac po skutku nadobudla vek 18-tich rokov, a teda aj formálne pominul u poškodenej O. Z. status chránenej

osoby. Táto skutočnosť z formálneho hľadiska sama osebe nemá vplyv na konštatovanie existencie dovolacieho dôvodu, avšak na tomto mieste dávam túto skutočnosť do pozornosti aj preto, že za daného skutkového stavu (veku poškodenej a jej rozumovej a fyzickej vyspelosti) už z materiálneho hľadiska ani nie je namieste hovoriť o tom, že by z mojej strany mal byť motivačným faktorom spáchania skutku vek poškodenej, a to aj v nadväznosti na to, že v čase skutku som mal ja len o dva roky viac, ako mala poškodená, a skutok som spáchal vo veku blízkom mladistvému.

V tejto súvislosti poukazujem na ustanovenie § 139 ods. 2 TZ, podľa ktorého sa osobitný kvalifikačný znak podľa § 139 ods. 1 písm. a/ TZ nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby (§ 139 ods. 2 TZ).

„Takáto súvislosť musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne. V zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák. možno spáchanie činu voči (na) osobe vyššieho veku považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel' vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin. Taká subjektívna súvislosť, primeraná postaveniu alebo stavu chránenej osoby, sa vyžaduje aj pri kvalifikačnom použití ostatných ustanovení uvedených v § 139 ods. 1 pod písmenami a) až d) aj) až i) Tr. zák.“ (R 117/2014, viď aj R 8/2017, viď aj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/65/2013, zo dňa 03.12.2013, viď aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4To/133/2022 zo dňa 13.04.2023).

Existencia takejto súvislosti nie je zrejma ani z popisu skutku prvostupňového rozsudku (t. j. rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 04.04.2024 sp. zn. 8T/10/2019), a ani v spojení s výrokovou časťou napadnutého rozsudku (t. j. rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 24.09.2024 sp. zn. 23To/59/2024-470), čím je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ TP. Na popis existencie takejto súvislosti nepostačuje formálne označiť poškodenú v popise skutku ako maloletú bez uvedenia ďalších skutočností preukazujúcich existenciu takejto súvislosti aj z hľadiska subjektívneho vnímania páchatel'a.

Nad rámec tohto záveru (avšak bez žiadosti o preskúmavanie správnosti a úplnosti zisteného skutku smerujúcej voči dovolaciemu súdu, viď veta za bodkočiarkou v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ TP) na tomto mieste dopĺňam, že existencia takejto súvislosti (ktorá by umožňovala aplikovať označenú kvalifikovanú skutkovú podstatu) nebola preukázaná ani vykonaným dokazovaním, a to ani v priebehu celého trestného konania.

Analogicky je v tejto súvislosti potrebné poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo 62/2016 z 31. januára 2017, v ktorom sa k tejto problematike uvádza aj nasledovné:

„Dovolateľ namietal, že jeho konanie nemalo byť posúdené ako zločin porušovania domovej slobody spáchaný voči chránenej osobe podľa § 194 ods. 3 písm. a) Tr. zák., pretože čin nespáchal v súvislosti s vekom poškodenej. Z tohto pohľadu súd potom hodnotí aj to, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu [pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 47/2008]. ...

...Z toho zároveň vyplýva, že skutok (čin) možno právne posúdiť ako spáchaný voči (na) osobe vyššieho veku, iba ak je z jeho popisu zrejmé, že jeho spáchanie bolo u obvineného ovplyvnené (podmienené) vekom poškodeného (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 117/2014).“

„Vychádzajúc z uvedeného je nutné vo vzťahu k preskúmvanej veci konštatovať, že z formulácie skutkovej vety napadnutého rozsudku krajského súdu vôbec nevyplýva, že by obvinený vedel, že poškodená je osobou vyššieho veku, a ani to, že vek poškodenej bol motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil jeho rozhodnutie spáchať predmetný trestný čin. Zo znenia skutkovej vety totiž možno vyvodíť iba objektívnu súvislosť v tom smere, že poškodená, do bytu ktorej obvinený (podľa odôvodnenia rozsudku okresného súdu v čase jej neprítomnosti) vnikol vlámaním a ktorej ukradol veci v hodnote 695,92 eura, sa narodila X.

Dovolací súd pritom neposudzoval správnosť úvah krajského súdu, ktoré ho viedli k záveru, že trestný

čin porušovania domovej slobody bol spáchaný voči chránenej osobe podľa §194 ods. 3 písm. a) Tr. zák., a ktoré sú rozvedené na 7. strane napadnutého rozsudku, keďže tieto sa nijak neodrazili v popise skutku. Treba pritom zdôrazniť, že z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa §371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je rozhodujúce vymedzenie skutku v tzv. skutkovej vete rozsudku, ktorej správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať ani meniť.“.

„Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 509/2015, z 19. januára 2016 vyplýva: „Popis skutku (predovšetkým spôsob jeho spáchania) musí byť uvedený tak, aby jednotlivé časti zodpovedali príslušným znakom skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý bol obžalovaný uznaný vinným. Ak neobsahuje skutková veta vo výroku o vine úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty, dochádza k porušeniu práva obžalovaného na spravodlivý proces.“

Keďže súvislosť medzi spáchaním skutku a vekom poškodenej sa nijakým spôsobom neodrazila v popise skutku, je zrejmé, že v danom prípade došlo k nesprávnej kvalifikácii skutku aj podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 199 ods. 2 písm. b) TZ, a teda za skutok v prípade aplikácie správnej kvalifikácie len podľa základnej skutkovej podstaty podľa § 199 ods. 1 TZ by mi bol aj v prípade uznania viny ukladaný trest odňatia slobody v zákonnej hranici od 5 do 10 rokov a nie v hranici podľa ods. 2 § 199 TZ, t. j. od 7 do 15 rokov. Ide teda o taký dovolací dôvod, ktorého existencia zásadne ovplyvnila moje postavenie, ako obvineného v trestnom konaní (§ 371 ods. 5 TP), a teda už len tento samostatný dovolací dôvod je dôvodom na zrušenie napadnutého rozsudku.

V tomto smere je potrebné poukázať aj na argumentáciu odvolacieho súdu, ktorý práve aplikáciou kvalifikovanej skutkovej podstaty odôvodňoval v napadnutom rozsudku (na str. č. 6 jeho odôvodnenia, č. 1. 472) potrebu zmeny trestu odňatia slobody z jeho podmiennej formy na formu nepodmienečnú, keď po odkaze na to, že už v základnej skutkovej podstate ide o zločin, uviedol: „pričom kvalifikovaná skutková podstata tohto trestného činu (§ 199 odsek 2 Tr. zákona) je tiež zločinom, ktorý je však vzhľadom na jeho ešte vyššiu závažnosť posudzovaná trestným zákonom ešte prísnejšie (rozpätie sadzby trestu odňatia slobody sedem rokov až pätnásť rokov)“. Odvolací súd práve z dôvodu aplikácie kvalifikovanej skutkovej podstaty označil v odôvodnení napadnutého rozsudku skutok ako „závažný trestný čin“ a dokonca z toho istého dôvodu ho nesprávne označil aj ako trestný čin spáchaný „závažnejším spôsobom konania“ (viď posledný odsek na str. č. 6 napadnutého rozsudku, č. 1. 472), keď skonštatoval: „Pri hodnotení preukázaných okolností prípadu odvolací súd zistil, že obžalovaný je trestne stíhaný pre závažný trestný čin zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa §14 odsek 1 Tr. zákona v rámci kvalifikovanej skutkovej podstaty tohto trestného činu /§ 199 odsek 1, odsek 2 písm. b) Tr. zákona s poukazom na § 139 odsek 1 písmeno a) Tr. zákona/, teda závažnejším spôsobom konania (na dieťaťi).“

Obžalovaný C. H. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 odsek 1 písmeno i) Tr. poriadku uvádzam, že súdy oboch inštancií venovali pozornosť objektu útoku, vrátane znaku kvalifikovanej skutkovej podstaty žalovaného trestného činu spočívajúceho v tom, že u poškodenej sa jednalo vzhľadom na jej vek o dieťa, obžalovaný v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní bol vypočúvaný k veku poškodenej, ktorej vek vzhľadom na ich osobný vzťah veľmi dobre poznal, rovnako tak vedel, že poškodená je ovplyvniteľná práve pre jej nižšiu vyspelosť spojenú s vekom, zneužíval tak, že ju ovplyvňoval krikom a hrozbami tak, ako to vyplynulo z vykonaných dôkazov. Otázka veku poškodenej a jeho vplyvu pre právnu kvalifikáciu skutku je bližšie analyzovaná aj v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Trenčíne. Je však potrebné doplniť, že vymedzenie skutku v skutkovej vete rozsudku dovolací súd nemôže skúmať ani meniť.“

Ako ďalej vyplynulo, C. H. bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 04.04.2024 pod č. k. 8T/10/2019-433, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín zo dňa 24.09.2024 pod sp. zn. 23To/59/2024 uznaný vinným zo spáchania zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 odsek 1 k § 199 odsek 1, odsek 2 písmeno b) Trestného zákona s poukazom na § 139 odsek i písmeno a) Trestného

zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 roky so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom strázenia.

Trest odňatia slobody uložený obvinenému bol ukladaný súčasným aplikovaním ustanovenia § 39 odsek 1 Trestného poriadku o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, ako aj poľahčujúcich okolností podľa § 36 d) Tr. zákona, teda že odsúdený skutok spáchal vo veku blízkom veku mladistvých a podľa § 36 písmeno p) Trestného zákona, že trestné konanie bolo vedené neprimerane dlho a túto skutočnosť nemožno spravodlivo pričítať páchatelovi alebo jeho obhajcovi.

Obvinenému C. H.V. bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne vo výmere 3 roky, čo predstavuje ešte nižšiu výmeru trestu, akou je zákonná trestná sadzba pri základnej skutkovej podstate trestného činu znásilnenia podľa § 199 odsek 1 Tr. zákona, ktorá je v trvaní 5 až 10 rokov. Z tohto pohľadu mám za to, že právnym posúdením skutku na kvalifikovanom odseku nedošlo k naplneniu samostatného dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 odsek 5 Trestného poriadku, pretože súdom uložený trest by bol rovnako možný a zákonný aj v rámci jeho ukladania pri len základnej trestnej sadzbe, a preto by aj len prípadné porušenie zákona z dôvodov uvedených v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku neovplyvnilo postavenie obvineného zásadným spôsobom.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného C. H. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a zistil, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je preukázaný a je zjavné, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zjavné, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižších stupňov a závery, ktoré z dokazovania tieto súdy vyvodili a ktoré boli podkladom pre ustálenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku o vine môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať

(dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premŕchanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a podobne.

Dovolací súd poznamenáva, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktne ohraničená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku). Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ako je tomu v kontexte trestnej veci obvineného), navyše vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom, spočívajúcich v tom, či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete rozsudku naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Je potom bez významu, či dospeli skôr konajúce súdy pri použití ich zákonom zverenej povinnosti tak, ako je táto vymedzená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, k záverom odlišným od tých, ktoré v podanom dovolaní predkladá subjekt podávajúci dovolanie.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä:

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) výnosy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu,
- g) majetkové pomery na účely odňatia výnosov z trestnej činnosti.

Najvyšší súd preto poznamenáva, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho

prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je však v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie ustálené v skutkovej vete výroku o vine, podľa ktorej obvinený C. H. síce spáchal trestný čin, ale zo skutkovej vety nevyplýva naplnenie kvalifikovanej skutkovej podstaty v zmysle ods. 2 písm. b) § 199 Trestného zákona v spojení s § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

V právnej kvalifikácii podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona najvyšší súd nezistil pochybenie. Na druhej strane však právna kvalifikácia podľa § 199 ods. 2 písm. b) Trestného zákona sa odvíja od skutočnosti, že čin bol spáchaný na chránenej osobe. Podľa § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona chránenou osobou sa rozumie dieťa.

Použitú právnu kvalifikáciu podľa naposledy citovaného ustanovenia neodôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. To sa týka spáchania zločinu znásilnenia na chránenej osobe - dieťaťi.

Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že v posudzovanej veci bolo pre dovolací súd podstatné, že obvinený v zásade namietal to, že jeho konanie nemalo byť posúdené ako zločin znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože čin nespáchal v súvislosti s vekom poškodenej. Takáto námietka (v prípade jej preukázania) vecne zodpovedá iba dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý je daný vtedy, keď rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom dovolací súd nemôže správnosť a úplnosť zisteného skutku skúmať ani meniť.

Pri rozhodovaní, ktoré sa opiera o tento dôvod dovolania, preto dovolací súd hodnotí skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu potom hodnotí aj to, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete výroku o vine rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu [rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2008].

So zreteľom na dovolateľom uplatnenú námietku treba k veci uviesť, že podľa § 139 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona (a contrario) možno spáchanie činu voči (na) dieťaťi ako chránenej osobe považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len vtedy, ak bol trestný čin spáchaný v súvislosti s vekom takejto osoby. Táto súvislosť pritom musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne, čo nevyhnutne predpokladá, že páchatel' jednak vie, že poškodená je dieťaťom a súčasne túto okolnosť subjektívne spája s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodenej, umocnením účinku trestného činu voči poškodenej alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá, alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin. Uvedené musí byť vykonaným dokazovaním nepochybne preukázané a ustálené v skutkových záveroch, t. j. v skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku. Samotné odôvodnenie rozhodnutia, akokoľvek podrobné a presvedčivé, však nepostačuje. Z toho zároveň vyplýva, že skutok (čin) možno právne posúdiť ako spáchaný voči (na) dieťaťu-i, iba ak je z jeho popisu zrejmé, že jeho spáchanie bolo u obvineného ovplyvnené (podmienené) vekom poškodenej.

Vychádzajúc z uvedeného je nutné vo vzťahu k preskúmvanej veci konštatovať, z formulácie skutkovej vety rozsudku okresného súdu vôbec nevyplýva, že by obvinený vedel, že poškodená je dieťaťom, a ani to, žeby vek poškodenej bol motivačným faktorom, ktorý by založil alebo podporil jeho rozhodnutie spáchať predmetný trestný čin. Inými slovami, zo skutkovej vety explicitne nevyplýva, že by obvinený mal vedomosť o veku poškodenej a že by tento faktor chcel využiť pri páchaní trestnej činnosti, teda, že by pri zámere spáchať trestný čin počítal s týmto faktorom ako okolnosťou, v dôsledku ktorej by mohlo

byť spáchanie trestnej činnosti uľahčené. V skutkovej vete sa síce nachádza strohé označenie poškodenej ako maloletej, avšak len táto skutočnosť, s ohľadom na vyššie uvedené, sama osebe nie je dostatočná na subsumovanie konania obvineného pod kvalifikovanú skutkovú podstatu zločinu znásilnenia podľa odseku 2 písm. b) § 199 Trestného zákona.

Dovolací súd pritom neposudzoval správnosť úvah krajského súdu, ktoré ho viedli k záveru, že trestný čin znásilnenia bol spáchaný na chránenej osobe podľa § 199 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, keďže toto sa dostatočne neodrazilo v popise skutku. Treba pritom zdôrazniť, že z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je rozhodujúce vymedzenie skutku v skutkovej vete výroku o vine rozhodnutia.

Na základe uvedeného najvyšší súd uzatvára, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v neprospech obvineného C. H., keďže je založený na nesprávnom právnom posúdení skutku, v ktorého popise nie sú dostatočne uvedené skutočnosti odôvodňujúce, že trestný čin znásilnenia bol spáchaný v súvislosti s vekom poškodenej a teda jeho právne posúdenie ako zločinu znásilnenia v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 199 ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

Najvyšší súd preto zrušil rozsudok krajského súdu ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a druhostupňovému súdu, ktorý je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozsudku, prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Treba pritom dodať, že podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v neprospech obvineného, a to ani pokiaľ ide o ustálené skutkové zistenia (v smere ich prípadného doplnenia v neprospech obvineného).

Vo vzťahu k ďalším dovolacím námietkam obvineného najvyšší súd uvádza, že v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia a rozsudku nastal vo vzťahu k obvinenému C. H. stav neprávoplatne skončenej veci, a preto bude v rámci ďalšieho konania úlohou prvostupňového súdu sa s týmito vysporiadať a reagovať na všetky argumenty obvineného prednesené aj v dovolaní, ku ktorým sa najvyšší súd z dôvodu zdržanlivosti a sebaobmedzenia v právoplatne neskončenej veci nevyjadroval.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.